

ACC. N:R. M. 10908:1-3.

Landskap: Småland Upptecknat av: Gustaf Carlsson
 Härad: L. Tjust Adress: Storbo, Ankersrum
 Socken: Hallingberg Berättat av: Anns Larsson
 Uppteckningsår: 1949. Född år 1865 i Hallingbergs m.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Folktro i samband med dödsfall. s. 1-3.

ACC. NR M. 10908:/.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Folketro i samband med dödsfall.

.....Innan man använde ett plagg som tillhört en död, skulle man först hålla plagget över eller framför eld.

.....En åldring har berättat:

.....Som ung flicka, 10-12 år, var hon i sin äldre halvbrors hem. Där var dennes svärfar död. En s.k. hjälpfru var i huset och ordnade för gravölet. På kvällen bäddades så, att flickan fick dela sängplats med hjälpfrun mor Ann-Lene. Men flickan kunde inte somna. Oroligt vred hon och vände på sig. Och självfallet störde hon även den äldre sängkamraten. Till sist förlorade Ann-Lene tålamodet och frågade hustrun i gården vad det var för sängkläder de låg i. Flickan låg inte stilla på något vis. Det är väl inte kläder som gubben haft när han dog? undrade hon. Hustrun Lina medgav då, att täcket hade hennes far på sig när han dog. "Ja, jag kunde tro det," sa Ann-Lene och gick upp och bytte ut täcket mot ett annat påhölje. Sen kunde både hon och flickan sova lugnt.

.....Om ett lik låg med ett öga öppet, "väntade det någon efter sig" inom familjen eller i grannskapet, troddes det förr. Var det

Forts.

Sid.2.

ACC. NR M. 10908:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Forts. om Folktro i samband med dödsfall.

det vänstra ögat som var öppet var det ett kvinnskön som skulle avlida,
var det högra ögat som var öppet var det en mansperson som skulle dö.

Det har berättats att så där för drygt 40 år sedan dog en äldre
kvinna i en gård i bygden. I en annan gård bodde en familj där en
gosse knappt årsgammal var sjuklig och klen. Troligen led han något
av engelska sjukan samt hade utslag. Nu troddes det, att gossen kunde
bli botad om han "fick gå på liket", d.v.s. en person höll gossen
och han fick ta några steg på den dödes kropp.

Ett talesätt eller en folktro är också att en människa är "feg".
Därmed menas att det på något vis varslar inför bekanta, att hon ska
dö. Upptecknaren har hört bl.a. som exempel: En kvinna kommer gående
och möter därvid en välbekant person, men hon känner inte igen den mö-
tande. Personen är olik sig på något sätt. Först vid närmare konfronte-
rande varsnar hon det är en väl känd bekant. Efteråt säger kvinnan om den
hon mötte. "Han är väl "feg" för jag kände inte igen honom i dag". Om-

Forts.

sid.3.

ACC. N:R M. 10908:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Forts. om Folktro etc.

...satt betyder det: Han dör snart, för han var så så förställ för
mina ögon, att jag inte kände igen honom.

...Gamla människor tror på detta, att nån är "feg". Flera har be-
tygat att när en bekant varit "feg", har det varit sista gången de sett
personen ifråga.

...Andra uttryck i detta sammanhang finns också. När en person
till exempel varit svårt sjuk, men plötsligt börjar äta mycket sägs
det, "att det är väl mot fegda han äter". Likaså vid långvarig sjuk-
dom och den sjuke visar sig stark. "Det är emot fegda" säger man.

Därmed menas att han snart dör.

7-1-1949.

Gustaf Carlsson